

ÄRENDE Utkast till förvaltningsplan för vargstammen

UTLÅTANDE

Djurhållare och andra invånare på Kust-Österbottens samkommuns område har de senaste åren drabbats mera än vanligt av vargproblematiken. Landsbygdsnämnden i Kust-Österbottens samkommun konstaterar att utkastet till stor del kan understödjas. Trots allt finns det några saker i planen som landsbygdsnämnden tycker borde ändras eller tas i beaktande.

I utkastets inledningstext i andra stycket på sidan 4 står det följande: ”Genom starka satsningar på kommunikationen siktar man till att endast de som i verkligheten måste leva i samma områden med vargar får inverka på politiken”. Denna mening anser vi vara en bra sak men mycket diffus, utkastet bör öppna upp tillvägagångssättet för hur man menar att satsningen på kommunikationen ska åstadkomma att endast de som lever i vargområden ska få inverka på politiken.

I utkastets kapitel 2.1.1 behandlas ersättning för skador. I åtgärderna står det ”Skador av varg på husdjur ersätts fullt ut”. Meningen upplevs som vilseledande eftersom anslaget som reserverats för ersättningarna styr ändå om ersättningen kan eller inte kan betalas fullt ut till de drabbade. I detta kapitel borde också ersättningarnas storlek tas upp. Ersättningarna i dagens läge baserar sig på gängse värden för djuren i förordning 834/2018 som jord- och skogsbruksministeriet gjort upp. För att skadorna ska kunna ersättas fullt ut behöver även de gängse värdena ses över, ersättningsvärdena är i många fall föråldrade och stämmer inte överens med det verkliga värdet som djurägaren förlorar. I ersättningarna behöver också beaktas det som djurägaren förlorar ekonomiskt gällande de djur som överlever attackerna men producerar mindre, t.ex. tackor som kastar sina lamm, stressade djur som växer sämre/inte blir dräktiga. Ersättningen ska också täcka destruktionskostnaderna av de döda djuren samt även arbetskostnaderna för det merarbete som en attack ger upphov till. Ersättningarnas tillräcklighet är en förutsättning för att den i planen beskrivna toleransen ska öka.

Gällande ersättningar borde det i planen även tas i beaktande den skakande upplevelse som en attack är för den enskilda djurägaren. Det borde finnas en utarbetad plan för hur samhället kan hjälpa den drabbade. Det kunde t.ex. finnas förutbestämda grupper med branschkunigt folk (t.ex. i samarbete med jägarkåren eller producentorganisationer) som kan komma ut till platsen och hjälpa till t.ex. med att samla ihop resten av djuren efter attack. Detta mot ersättning av statliga medel. Djurägaren kan också behöva någon form av krishjälp även psykiskt.

Vidare angående ersättning för skador står det som åtgärd att ”Ersättningen för dessa skador betalas ut så fort som möjligt inom ramen för anslaget efter att ansökningarna har lämnats in”. Senare i texten (sida 12) står det ”...men antagligen är det också möjligt att betala ut dessa ersättningar avsevärt snabbare genast efter att skadan har skett om anslaget tillåter det”. I åtgärden har det inte hänvisats till vem det är som ska se till att ersättningarna betalas ut så fort som möjligt, dessutom verkar det vara oklart om ersättningarna verkligen kan betalas ut snabbare. Landsbygdsnämnden anser att dessa saker bör redas ut avsevärt bättre i planen. Ersättningar för alla vargskador på husdjur som skedde år 2018 fick betalas ut av landsbygdsnäringsmyndigheterna först 13 maj 2019. Skador som skedde i januari 2018 väntade därmed nästan 1,5 år på ersättningen. I planen bör framgå vilka saker som inverkar på tidpunkten för utbetalningen samt om det finns möjlighet att ändra på det och vem som isåfall ska se till att ändringen blir gjord.

I kapitel 2.2.2, sida 19 under rubriken ”Skadebaserade dispenser” förklaras att det är Finlands viltcentral som fattar beslut om skadebaserade dispenser, på basis av jaktlagen och statsrådets förordningar. I jaktlagen finns bestämmelser om de förutsättningar som viltcentralen ska bedöma vid varje enskilt fall. Processen kring dessa dispenser har varit mycket omdiskuterade. De som haft vargattacker på sina djur eller människor som bor i vargtäta områden har upplevt t.ex. att det krävs att väldigt många skador ska ske innan en skadebaserad dispens beviljas. Därför anser vi att bestämmelserna gällande detta borde ses över i jaktlagen och det arbetet bör planeras i denna förvaltningsplan.

I kapitel 2.2.3 behandlas förebyggande av skador och som en åtgärd nämns att JSM reserverar i statsbudgeten ett anslag för att förebygga skador, vilket används bland annat för att köpa stängselmaterial till djurproduktionsgårdar. Senare i kapitlet nämns att elstängsel som byggts för att skydda får och nötkreatur förebygger effektivt skador orsakade av vargar och att stängselna lämpar sig närmast för små betesmarker. I planen borde tas hänsyn till att reglerna för beviljande av stängselmaterial ska ses över tillsammans med representanter för olika djurhållare. I dagens läge beviljas endast elstängsel oberoende djurslag som ska skyddas, medan t.ex. pälsdjursproducenter upplever att de skulle ha bättre skydd av ett annat slags stängsel. Ett av planens mål är att öka toleransen för vargens förekomst och en av de största nycklarna till det är att verktygen för förebyggande av skador är de rätta också i de drabbades ögon. En annan stor nyckel till ökandet av toleransen är att lagarna och förordningarna för förebyggande av skador görs flexibla.

Malax den 27.8.2019

Henrik Antfolk
Landsbygdsnämndens ordförande

Annica Lind
Landsbygdschef

Kust-Österbottens samkommun